

*„Tylko sztuka i zabawa mogą nauczyć dziecko marzenia o szczęściu i miłości,
dostarczają mu bowiem obrazu pewnego przebiegu zdarzeń,
pozwalają przeżyć napięcia wobec tego, co może się stać
i jak różnie można się w tych sytuacjach zachować”.*
R. Miller

**„POZNAJEMY TEATR, POZNAJEMY ŚWIAT” -
PROGRAM WŁASNY
Z ZAKRESU EDUKACJI TEATRALNEJ
DLA DZIECI 4- LETNICH
W PRZEDSZKOLU IM. "SŁONECZNEGO
UŚMIECHU" W CZELADZI
ROK SZKOLNY 2023-2024**

OPRACOWAŁA: Joanna Juszcak

1. Wstęp

Głównym celem wychowania przedszkolnego jest wszechstronny rozwój dziecka, który odbywa się przez kształtowanie jego zainteresowań, wyrabianie umiejętności i sprawności oraz poprzez nabywanie wiadomości o otaczającym świecie. Podstawowym założeniem pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym jest więc takie postępowanie, które w największym stopniu aktywizuje ich procesy rozwojowe. Dziecko rozwija się poprzez wrażenia i spostrzeżenia, emocję, zabawę, przeżycia, doświadczenia i zmysły.

2. Uzasadnienie i charakterystyka programu

Program jest skierowany do dzieci 4 – letnich uczęszczających do Przedszkola Publicznego nr 4 w Czeladzi. Zgodnie ze swoimi założeniami najważniejszym zadaniem zajęć teatralnych jest rozwijanie uzdolnień artystycznych wychowanków poprzez różnorodną formę aktywności artystycznej. Głównym celem jest zapoznanie dziecka ze sztuką teatralną, poznawanie środków wyrazu artystycznego, stosowanych w teatrze, kształcenie umiejętności dramatycznych podczas zabaw twórczych. Wprowadzenie gry aktorskiej w inscenizacjach i widowiskach teatralnych zakończonych występem przed publicznością.

Cele główne programu:

- Rozbudzanie kreatywności i swobodnej ekspresji teatralnej,
- Zaspokajanie potrzeb natury emocjonalnej,
- Uwrażliwienie na piękno słowa mówionego,
- Rozwijanie uzdolnień twórczych i zainteresowań teatrem,
- Rozwijanie umiejętności posługiwania się językiem literackim,
- Bogacenie czynnego słownictwa dzieci i uściślenie pojęć związanych z działalnością teatralną,
- Rozwijanie umiejętności przedstawiania poznanych utworów za pomocą gestu, mimiki i ruchu.
- Wdrażanie do posługiwania się mową poprawną pod względem gramatycznym.
- Rozwijanie umiejętności operowania głosem pod względem intonacyjnym.
- Nabywanie doświadczeń zarówno w sposób werbalny, jak i niewerbalny.
- Stymulowanie rozwoju i inspirowanie twórczych działań dzieci.
- Wytwarzanie pozytywnych relacji i postaw w zakresie rozwoju dziecka.
- Zapoznanie dzieci z różnymi formami teatralnymi.
- Zachęcanie do udziału w zabawach teatralnych inspirowanych czytaniem lub opowiadaniem tekstem, scenkami z życia lub wymyślonymi przez dzieci.
- Doskonalenie pamięci potrzebnej do opanowania tekstów ról w przygotowanych przedstawieniach.
- Udział w grach i zabawach parateatralnych wyzwalających aktywność ruchową i pantomimiczną dzieci.
- Wyrabianie odwagi i śmiałości.
- Kształtowanie postawy aktywnego spędzania czasu i nawiązywania serdecznych i kulturalnych kontaktów rówieśniczych.
- Oswajanie ze sceną: odpowiednie zwrócenie do publiczności, dykcja, siła głosu.

Metody pracy z dziećmi.

Metody czynne:

- Metoda samodzielnych doświadczeń – stwarzanie dzieciom warunków do zabawy i innych działań, swobodnego wypowiedzenia się, podejmowania prób, poszukiwania i bezpośredniego przeżywania poprzez zapewnienie kontaktu z literaturą i sztuką.
- Metoda zadań stawianych dzieciom do wykonania – pobudzenie aktywności artystycznej dzieci, mobilizowanie ich do skupienia uwagi na temacie związanym z teatrem, skłanianie do podejmowania określonych zadań, pełnienia ról.
- Metoda ćwiczeń utrwalających – systematyczne utrwalanie ról, pozytywna motywacja dzieci do samodzielnego utrwalania poznanych czynności i treści.

Metody percepcyjne:

- Metoda obserwacji i pokazu – oglądanie spektakli teatralnych w wykonaniu aktorów jak też innych dziecięcych grup teatralnych, oglądanie ilustrowanych utworów literackich, percepcja dzieł sztuki teatralnej i muzycznej.

Metody słowne:

- Swobodna rozmowa,

- Dialog,
- Opis,
- Pogadanka,
- Słuchanie czytanych baśni, legend, bajek,
- Opowiadanie treści utworów.

Metody aktywizujące:

- Drama,
- Pantomima,
- Pedagogika zabawy,
- Gry i zabawy integracyjne,
- Aktywność ruchowa.

Stosowanie powyższych metod pozwoli na:

- Wyposażenie dziecka w wiedzę o teatrze,
- Rozbudzenie jego ciekawości na temat różnych form teatralnych,
- Przełamanie nieśmiałości podczas wyrażania własnych sądów i opinii,
- Chętne podejmowanie dodatkowych działań,
- Zgodną współpracę w grupie,
- Dziecko stanie się bardziej otwarte, radosne, rozśpiewane, odporne na niepowodzenia.

Formy:

Główną formą stosowaną podczas zajęć będzie praca w zespole. Osiąganiu założonych celów posłużą też inne, bardziej szczegółowe formy, takie jak:

- Zabawy naśladowcze,
- Zabawy tematyczne,
- Zabawy z elementem dramy i pantomimy,
- Improwizacja,
- Inscenizowanie ruchem wierszy, piosenek, bajek, opowiadań, baśni,
- Udział dzieci w spektaklach i widowiskach teatralnych,
- Ćwiczenia dykcji, mimiki, ruchowe,
- Śpiew, gra aktorska, prace plastyczne (projektowanie i udział w tworzeniu scenografii, kostiumów, zaproszeń, plakatów, itp.).

WARUNKI ORGANIZACYJNE:

- Zorganizowanie w sali kącika teatralnego.
- Zebranie odpowiedniej literatury.
- Zgromadzenie nagrań z przedstawieniami teatralnymi oraz płyt CD ze słuchowiskami, baśniami.
- Gromadzenie rekwizytów tj.: kukiełek, sylwet, lalek teatralnych, kostiumów, czapek, opasek, sukienek, różnych butów, opasek, wykonanie elementów scenografii itp.
- Zaplanowanie uroczystości z udziałem dzieci w celu prezentacji różnorodnych form teatralnych, obejrzenie przedstawienia teatralnego w wykonaniu profesjonalnej gry aktorskiej..
- Stwarzanie dzieciom okazji do twórczości plastycznej: wykonywania lalek, masek, rekwizytów, dekoracji, plakatów, itp.

EWALUACJA

- Rozmowy z dziećmi (po zajęciach, przedstawieniach), podczas których ocenią swoją pracę, wskażą pozytywne elementy oraz błędy i niedociągnięcia a następnie ustalą możliwości poprawy.
- Zbieranie opinii widzów (nauczycieli, rodziców, innych dzieci) - pozytywne opinie umożliwią dzieciom przeżycie sukcesu a negatywne zmobilizują je do pracy.
- Wystawki fotograficzne, dzięki którym grupa zaobserwuje dorobek swojej pracy, sprawozdanie.

TREŚCI PROGRAMOWE

WRZESIEŃ

Poznajemy się – zabawy integracyjne: Zabawy paluszkowe, zabawy z chustą animacyjną, zabawy prowadzone w oparciu o metodę Klanza, B. Strauss, masażyki

- Poznanie oczekiwań i możliwości dzieci
- Zintegrowanie zespołu

Zaznajomienie dzieci z terminologią związaną z teatrem.

- Poszerzenie wiedzy, wzbogacenie słownika o nowe pojęcia: kurtyna, aktor, scena, rekwizyty
Zabawy pantomimiczne typu: Zapinasz guziki, ubierasz golf, zmywasz naczynia itp.

- Pozytywne nastawienie do świata
- Poczucie przynależności do zespołu

Układamy dialogi z wykorzystaniem kukiełek

- Dbanie o kulturę języka ojczystego

- Praca w grupie z zachowaniem dyscypliny

„Spektakle i widowiska teatralne” – pokaz multimedialny, oglądanie nagrań

przedstawiających różne formy teatralne tj. drama, teatr lalkowy, pantomima, teatr cieni, teatr żywego aktora; dyskusja na temat spostrzeżeń i wrażeń dzieci.

- Poszerzenie wiedzy, wzbogacenie słownika

- Zapoznavanie dzieci z różnymi formami teatralnymi.

PAŹDZIERNIK

Swobodne improwizacje taneczne do wybranej muzyki

- Rozwijanie wyobraźni

- wprowadzenie pozytywnego nastroju, zabawy umuzykalniające

W krainie uczuć – zabawy sprzyjające rozpoznawaniu i nazywaniu stanów emocjonalnych.

- Refleksja n/t zależności między uczuciem a postawą, gestem, mimiką

*Zabawy przypadkowe zainicjowane przez jedną, dwie osoby, np.: „Rzeźbiarz”, „Roboty”, „Figurki”,
wymyślanie innego zakończenia bajek.*

- Uświadomienie sobie własnych predyspozycji

Zabawy i ćwiczenia usprawniające poprawną wymowę

- Podniesienie sprawności wyrazistego mówienia

Jesteśmy wiatrem – zabawy badawcze, ekspresja ruchowa, tworzenie kostiumu wiatru

- Rozwijanie wyobraźni

- umiejętność aktywnego uczestnictwa w zabawach.

LISTOPAD

Teatr to nie tylko aktorzy – przeprowadzenie dialogu z użyciem np. pacynek, zabawek.

- Świadome wprowadzanie dialogu jako elementu ożywiającego akcję

Ćw. oddechowe, artykulacyjne, fonacyjne

- Doskonalenie sprawności językowej,

- Uświadomienie dzieciom znaczenia prawidłowej wymowy

Zabawy dramatyczne: „W pociągu”, „Na spacerze”, „ U lekarza”

- Rozwijanie wyobraźni

- wprowadzenie pozytywnego nastroju, zabawy umuzykalniające

Improwizacje taneczne przy muzyce instrumentalnej

- wprowadzenie pozytywnego nastroju, zabawy umuzykalniające

*Zabawy twórcze gazetami -rytmiczne darcie gazet przy muzyce Czajkowskiego , ekspresja ruchowa „
Taniec liści”*

- Doskonalenie poczucia rytmu, kształcenie percepcji słuchowej

GRUDZIEŃ

Aktorzy i publiczność – zabawa w teatr

- Kształcenie umiejętności aktywnego uczestnictwa w zabawach

„Jasełka” – odgrywanie ról, recytacja z odpowiednią dykcją i intonacją.

- Oswojenie z kostiumami, oświetleniem i muzyką.

- Umiejętność samokrytyki i samooceny

Zabawy paluszkowe „Szedł świerszcz”

- Umiejętność aktywnego uczestnictwa w zabawach

„Teatr cieni” – improwizacja ulubionymi sylwetami, podejmuje inicjatywę, wymyśla dla siebie rolę.

- Rozwijanie wyobraźni, układanie dialogów

- Przyjazna atmosfera podczas zajęć i stworzenie warunków do wesołej zabawy.

STYCZEŃ

Tworzenie wesołych wierszyków i bajek, Tworzenie wspólnych opowiadań na podstawie obrazków.

- Rozwijanie wyobraźni,

- Chętne podejmowanie nowych działań,
Etiudy teatralne obrazujące zdarzenie „Pożar”, przysłowie „Gdyby kózka nie skakał, to by nóżki nie złamała.
- Wprowadzenie pozytywnego nastroju,
- Świadome wprowadzanie dialogu jako elementu ożywiającego akcję
Ćw. oddechowe, artykulacyjne, fonacyjne
- Doskonalenie sprawności językowej,
Muzykowanie na instrumentach perkusyjnych, przyborach kuchennych, instrumentach wykonanych samodzielnie przez dzieci oraz przyborów niekonwencjonalnych.
- Tworzenie swobodnych tekstów, wycieczek, melodyzacja i rytmizacja tekstów.
Wiersze dla Babci i Dziadka – recytacja wierszy, z różną interpretacją.
- Rytmizacja i melodyzacja życzeń dla Dziadków.

LUTY

Zabawy dramowe – przedstawienie różnych stanów emocjonalnych za pomocą słów, gestu, mimiki.

- Rozwijanie umiejętności nazywania własnych uczuć, wrażeń

Zabawy dramatyczne „ W krainie pingwinów „

- spacer pingwinów , –
- tworzenie góry lodowej ,-
- przeskakiwanie z kry na krę ,
- budowla ze śniegu
- Sprawne poruszanie się, odgrywanie scenek, zachowań
- Uświadomienie sobie własnych predyspozycji

Improwizacja słowno –ruchowa do tekstu wiersza J. Tuwima „Lokomotywa”.

- Doskonalenie ekspresji ruchowej,
 - Nabywanie pewności siebie
- Gra dramatyczna „Wyprawa po skarby ze smocznej góry”*
- Doskonalenie sposobu poruszania się, odgrywania scenek, zachowań
 - Improwizacje taneczne "Baletnica"
 - Rytmiczne poruszanie się przy muzyce,
 - Rozwijanie wyobraźni.

MARZEC

Porozumiewamy się bez słów – zabawy pantomimiczne.

- Umiejętność wypowiedzenia się za pomocą gestów

Improwizacja słowna "Co mógł pomyśleć bohater bajki..."

- Kształcenie umiejętności aktywnego uczestnictwa w dialogu, uzasadniania własnego stanowiska, argumentowania, kulturalne słuchanie wypowiedzi innych osób

"Język kosmitów" - tworzenie charakterystycznego języka danej rodziny bajkowej, układanie dialogów, tworzenie improwizacji słownych, mimicznych, ruchowych

- Rozwijanie wyobraźni, aktywizowanie grupy

Improwizacje ruchowe – pantomima wg bajki muzycznej "Czerwony Kapturek”

- Umiejętność przedstawiania utworów literackich za pomocą gestu, mimiki, ruchu

Przygotowanie przedstawienia pt. Jaś i Małgosia

- Umiejętność operowania głosem pod względem intonacyjnym

KWIECIEŃ

Zabawy i ćwiczenia usprawniające poprawną wymowę.

- Usprawnianie narządów artykulacyjnych

Scenki pantomimiczne – „Postacie z bajek”

- Przekazywanie myśli w sposób niewerbalny

Gry dramatyczne z tekstem „Dokończ opowiadanie”, „W lesie”, „W ZOO”, „Na ulicy”, „Pokaż, o czym rozmawialiśmy”.- Inscenizowanie opowiadań wymyślonych przez dzieci

- Świadome wprowadzanie dialogu jako elementu ożywiającego akcję

Zagadki mimicznie – ruchowe „Kim jestem?”, „Na czym gram?”.

- Zdolność do obdarzania uwagą drugiego człowieka

- Rozwijanie wyobraźni i pomysłowości w sferze ruchu

Zabawy integracyjne na krzeselkach "Hallo Taxi", "Mały przedszkolak”

- Zdolność do współdziałania z partnerem poprzez wspólne przygotowywanie i odgrywanie scenek

MAJ

Jestem dzisiaj zła jak osa.

- Nazywanie i wyrażanie uczuć

- Uświadamianie sobie własnych uczuć

Etiuda pantomimiczna "Maski" – odgadywanie nastrojów za pomocą mimiki i gestu

- Rozpoznawanie i nazywanie uczuć

„Co by się wydarzyło, gdyby...” – ćw. Twórcze, wymyślanie zakończenia do bajek

- Rozwijanie wyobraźni, aktywizowanie grupy

Zabawy paluszkowe "Czapla" Zabawy z chustą animacyjną przy muzyce

"Rybacy i rybki", "Wachlowanie"

- Rozwijanie pamięci mechanicznej

Przygotowanie programu artystycznego z okazji Dnia Rodziny.

- Doskonalenie umiejętności prawidłowego gospodarowania oddechem w czasie recytowania i śpiewania oraz wyrazistego wypowiedzenia się

CZERWIEC

Scenki dramatyczne „W lesie”, „W Zoo”, „Na ulicy”

- Zdolność współdziałania z partnerem poprzez wspólne przygotowywanie i odgrywanie scenek

„Wywiad z kotem i psem” – ekspresja słowna

- Zdolność do współdziałania z partnerem poprzez wspólne przygotowywanie i odgrywanie scenek

"Nad wodą", "Nad łąką" – ekspresja ruchowa przy muzyce z użyciem szarf, chusty animacyjnej, kolorowych chustek

- Zdolność do obdarzania uwagą drugiego człowieka

- Rozwijanie wyobraźni i pomysłowości w sferze ruchu

Zagadki mimiczne -ruchowe Kim jestem?, Na czym gram?

- Skupienie na zajęciach, uważna obserwacja ruchów, odczytywanie ich

Melodyzacja i rytmizacja tekstów nt lata i wakacji

- Wydłużanie fazy oddechowej, doskonalenie mowy czynnej

Pomocne rekwizyty sprzyjające prowadzeniu zajęć:

Kostiumy, tkaniny

Artykuły papirnicze (np. klej, blok, kolorowy papier, nożyczki).

teatryk

Kukiełki, pacynki.

Sprzęt audio – radio